

Gümrükler Genel Müdürlüğünün 10.02.2023 tarihli 82689544 sayılı yazısı (Özet Beyanda Acentelerin Taşıyıcı Gözükmesi Hk)

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Gümrükler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-40216608-131.99-00082689544

Konu : Özet Beyanda Acentelerin Taşıyıcı Gözükmesi Hk

10.02.2023 / 82689544
DAĞITIM YERLERİNE

Genel Müdürlüğümüze intikal eden muhtelif raporlarda; deniz yoluyla gelen eşyaya ilişkin bir çok sayıda özet beyanın incelenmesi neticesinde bazı firmaların acente oldukları, gemide bulunan eşya için her hangi bir taşıma sözleşmesi yapmadıkları halde özet beyanı verirken taşıyıcı firma unvanı yerine de kendi unvanlarını yazdıklarının görüldüğü, bu tespitler ışığında ilgili gümrük Müdürlüklerince Gümrük Yönetmeliği'nin Ek:82/45'inci maddesi doğrultusunda Gümrük Kanunu'nun 241'inci maddesine göre usulsüzlük cezası uygulandığı anlaşılmıştır.

Konuya ilişkin yeni bir düzenleme yapma ihtiyacı doğmamakla birlikte, konunun cari mevzuat hükümleri ışığında açıklanmasının yerinde olacağı değerlendirilmiştir.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 35/A maddesinin 1.fıkrası,

"Türkiye Gümrük Bölgesinin kara suları veya hava sahasından gümrük bölgesi içinde durmaksızın geçen taşıt araçları ile taşınan eşya hariç olmak üzere, Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya için özet beyan verilir",

35/B maddesinin 4.fıkrası,

"Özet beyan eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren veya eşyanın gümrük bölgesine taşıma sorumluluğunu üstlenen kişi tarafından verilir",

35/B maddesinin 5.fıkrası,

"Dördüncü fıkrada belirtilen kişilerin yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla özet beyan;

- Dördüncü fıkrada belirtilen kişiler adına hareket eden kişi,
- Eşyayı yetkili gümrük idaresine sunabilen veya eşyanın sunulmasını sağlayan kişi,
- Dördüncü fıkra ile (a) ve (b) bentlerinde belirtilen kişilerin temsilcisi,

tarafından, yönetmelik ile belirlenen şartlar uyarınca verilebilir" hükmüne amirdir.

Bu çerçevede, acente hizmeti veren firmaların özet beyan vermeleri karşısında yasal bir engel olmadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle acente hizmeti veren firmalar özet beyan formunda yer alan "Beyan Sahibi" kısmına firma unvanlarını yazarak özet beyan verebilirler. Zaten bu sebeple mer-i Gümrük Yönetmeliği EK 10 da yer alan "T.C. GÜMRÜK ÖZET BEYAN FORMU"nda, "Taşıyıcı Firma", "Beyan Sahibi" ve "Acente" bilgileri farklı kutucuklarda yer almaktadır.

Gümrük Yönetmeliğinin 63. Maddesinde;

MADDE 63-(1) Özet beyan veri işleme tekniği yoluyla verilir. Özet beyan ek-10'dabelirtilen bilgileri içerir ve bu ekin doldurulmasına ilişkin açıklama notlarına uygun olarak düzenlenir. **Özet beyanı veren kişi, özet beyanda yer alan bilgiler ile özet beyana ekli belgelerin doğruluğundan sorumludur.**

(2) Manifesto bilgileri bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla gümrük idaresine gönderilir. Ancak uluslararası sularda avlanan balıklar için düzenlenen özet beyanlarda manifesto veya konşimento aranmaz. Orijinal manifesto ve konşimentolar gümrük kontrolleri kapsamında gerekli görüldüğünde gümrük idaresine ibraz edilmek üzere Kanunun 13 üncü maddesinde belirtilen belge saklama süresince muhafaza edilir. Manifesto ve özet beyan bilgileri üzerinden Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde gümrük idaresince gerekli işlem ve kontroller yapılır.

(3) Bilgisayar sistemlerinde ortaya çıkabilecek yerel veya merkezi arıza hallerinde, özet beyanın verilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(4) Özet beyanın üçüncü fıkra uyarınca yazılı olarak verildiği durumlarda, özet beyan, ek-10/A'dayer alan Emniyet ve Güvenlik Belgesi formu kullanılarak verilir. Özet beyan kapsamı gönderinin birden fazla kalemde oluşması halinde, Emniyet ve Güvenlik Belgesi formuna ek-10/B'deyer alan kalem listesi eklenir. Kalem listesi, Emniyet ve Güvenlik Belgesinin tamamlayıcı parçasıdır.

(5) Özet beyanın yazılı olarak verilmesi durumunda, gerekli görülmesi halinde, yükleme listeleri ve diğer belgeler de ibraz edilir.

(6) Üçüncü fıkra uyarınca verilen özet beyan, düzenleyen kişi tarafından imzalanır ve gümrük idaresince onaylanır.

(7) Özet beyanın Kanunun 35/B maddesinin beşinci fıkrasında sayılan kişiler tarafından verilmesi durumunda, aksine bilgi olmaması halinde, gümrük idaresince, özet beyanın sözleşme gereği taşıyıcının bilgisi ve onayı dâhilinde verildiği kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede, beyan sahibi olarak özet beyanda yer alan acente hizmeti veren firmaların taşıyıcı firma/lar ile sözleşme yaptığı kabul edilir ve acenteler **özet beyanda yer alan bilgiler ile özet beyana ekli belgelerin doğruluğundan sorumludur.** Tekrarlamak gerekirse acente hizmeti veren firmaların özet beyan verebileceği (taşıyıcı ile sözleşme yaptıkları kabul edilir) özet beyan doldururken beyan sahibi ve acente kutularına unvanlarını yazabilecekleri özet beyan verdikleri halde sorumluluklarının ne olacağı mevzuatta açık bir şekilde hükme bağlanmıştır.

Acentelerin taşıyıcı kutusuna unvanlarını yazmaları ise ilgili özel hukuk hükümleri de dikkate alındığında mevzuata aykırı olabilmektedir.

Gümrük Yönetmeliğinin 60. Maddesi;

MADDE 60-(1) Bu yönetmelikte aksi belirtilmediği sürece, Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya için Kanunun 35/A maddesine göre özet beyan verilir.

(2) Bu kısımda veek-10'dageçen taşıyıcı,Kanununun 35/B maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren veya gümrük bölgesine taşıma sorumluluğunu üstlenen kişidir."

Hükmünü amirdir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 850.maddesinin 1.fıkrası, "Taşıyıcı, taşıma sözleşmesiyle eşya veya yolcu taşıma işini veya ikisini birlikte üstlenen kişidir. Eşya her türlü yükü de kapsar",

Türk Ticaret Kanunu'nun 102.maddesinin 1.fıkrası, "Ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya işletmenin çalışanı gibi işletmeye bağlı bir hukuki konuma sahip olmaksızın, bir sözleşmeye dayanarak, belirli bir yer veya bölge içinde sürekli olarak ticari bir işletmeyi ilgilendiren sözleşmelerde **aracılık etmeyi** veya bunları o tacir adına yapmayı meslek edinen kimseye acente denir." hükmünü amirdir.

Gemi Acenteleri Yönetmeliği ise acenteyi, 'Yaptıkları anlaşmalarla gemi sahibi gerçek veya tüzel kişiler ile kaptan, işleten veya gemi kiralayanın nam ve hesabına hareket eden ve üçüncü kişi ve kuruluşlara karşı bunların haklarını koruyan, **bu çerçevede yaptıkları iş ve işlemlerde kendi kusurları dışında sorumlu tutulamayan**, anlaşmadaki kişi veya kuruluş' şeklinde tanımlamıştır.

Bu çerçevede, herhangi bir taşıma sözleşmesi yapılmadığı, dolayısıyla herhangi bir navlun ücreti alınmadığı, acentelerin yaptıkları aracılık işleminde sınırlı sorumluluk alanları dikkate alındığı bir durumda, acentelerin taşıyıcı kutusuna taşıyıcı olarak unvanlarını yazmaları mevzuata uygun olmayacaktır.

Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde;

- Acentelerin özet beyan vermesinde mevzuata aykırı bir durum bulunmamaktadır.

- Taşıma sözleşmesi bulunması dolayısıyla taşıyıcı sıfatıyla eşyaya ilişkin sorumluluğun üstlenilmesi hali dışında, acentelerin taşıyıcı kutusuna unvanlarını yazmaları Gümrük Yönetmeliği'nin Ek:82/45'inci maddesi doğrultusunda Gümrük Kanunu'nun 241'inci maddesine göre usulsüzlük cezası gerektiren bir işlem olacaktır.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Mustafa GÜMÜŞ
Bakan a.
Genel Müdür

Dağıtım:

Tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüklerine